

Huvudman
Stockholms kommun
registrator.utbildning@edu.stockholm.se

2023-09-05
Dnr SI 2022:6164

Rektor
anna.alvring@edu.stockholm.se

Beslut

efter tematisk kvalitetsgranskning av grundskolors arbete för en inkluderande utbildning vid Adolf Fredriks musikklasser i Stockholms kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av grundskolors arbete för en inkluderande utbildning på Adolf Fredriks musikklasser. Syftet är att granska skolors arbete för att skapa en tillgänglig lärmiljö som en del i en inkluderande utbildning, med särskilt fokus på de utmaningar i lärmiljön som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter. Granskningen inriktas mot grundskolans årskurser 7-9.

Läsanvisning

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen tagit fram för granskningen, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. I bilaga 1 och 2 återfinns fakta om skolan samt mer information om hur granskningen genomförts. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 3. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas. En skriftlig redovisning av utvecklingsarbetet begärs då också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning kan Skolinspektionen lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Adolf Fredriks musikklasser i följande utsträckning:

I vilken utsträckning skapar rektor förutsättningar för att hinder i lärmiljön som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter ska identifieras och undanröjas?

Rektor skapar i låg utsträckning förutsättningar för att hinder i lärmiljön som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter ska identifieras och undanröjas.

Utvecklingsarbeten behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver förankra en tydlig målsättning om en tillgänglig utbildning och med den som utgångspunkt leda ett systematiskt arbete för att identifiera och undanröja hinder för en tillgänglig utbildning med fokus på neuropsykiatriska svårigheter.
- Rektorn behöver, utifrån en behovsanalys, se till att all personal ges kunskap om neuropsykiatriska svårigheter och vilka pedagogiska konsekvenser dessa kan få i lärmiljön, vilket innefattar kunskap om hur

svårigheterna kan ta sig uttryck i lärmiljön för flickor respektive för pojkar.

I vilken utsträckning präglas undervisningen av tillgänglighet, så att de konsekvenser som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter motverkas?

Undervisningen präglas i låg utsträckning av tillgänglighet, så att de konsekvenser som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter motverkas, men utvecklingsområden finns.

- Lärarna behöver, i samverkan med elevhälsan, utveckla undervisningen så att den blir pedagogiskt tillgänglig för elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter.
- Lärarna behöver, i samverkan med elevhälsan, stärka den sociala lärmiljön för elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter så att undervisningen främjar delaktighet och gemenskap.
- Lärarna behöver, i samverkan med elevhälsan och rektorn, i högre utsträckning beakta fysiska tillgänglighetsaspekter vid planering och utformning av undervisningen utifrån ett fokus på neuropsykiatriska svårigheter.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 2024-03-05 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena och resultat av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 4) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr SI 2022:6164) i de handlingar som sänds in samt ange skolans och huvudmannens namn.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

I vilken utsträckning skapar rektor förutsättningar för att hinder i lärmiljön som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter ska identifieras och undanröjas?

Inom detta område granskas hur rektor förankrar en värdegrund som bygger på alla elevers lika värde där olikheter ses som en tillgång och där ett tillgänglighetsperspektiv finns med vid relevanta beslut. Vidare granskas om rektor leder ett systematiskt arbete för en tillgänglig lärmiljö som särskilt motverkar de konsekvenser som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter. I det ingår att organisera verksamheten så att nödvändiga förändringar möjliggörs samt att rektor skapar förutsättningar för att personalen ska kunna implementera nyvunna kunskaper i ett kollegialt lärande.

Området omfattar även om rektor identifierar behov av kompetensutveckling och ser till att åtgärder vidtas för att stärka personalens kompetens i att upptäcka och undanröja hinder kopplade till neuropsykiatriska svårigheter i elevernas lärmiljö samt om rektor skapar förutsättningar för personalen att delta i sådan kompetensutveckling.

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn skapar i låg utsträckning förutsättningar för att hinder i lärmiljön som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter ska identifieras och undanröjas.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att rektorn inte har förankrat en målsättning hos personalen som handlar om att tillgängliggöra utbildningen för elever som har neuropsykiatriska svårigheter. Vidare leder inte rektorn ett systematiskt arbete för att identifiera och undanröja hinder för en tillgänglig utbildning för elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter. Det saknas en tydlig roll- och ansvarsfördelning för att lärare ska få veta vilka behov eleverna har och hur dessa kan tillgodoses. Det finns begränsade förutsättningar för personalen att genom ett kollegialt lärande införliva nyvunna kunskaper så att de ger avtryck i undervisningen, med fokus på neuropsykiatriska svårigheter. Granskningen visar också att rektorn i begränsad omfattning tar reda på personalens behov av kompetensutveckling och ser till att insatser genomförs för att öka personalens kunskaper om neuropsykiatriska svårigheter.

Målsättning och arbetsprocesser

Granskningen visar att det saknas en tydlig och förankrad målsättning som handlar om att tillgängliggöra utbildningen för elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter. Av den dokumentation Skolinspektionen tagit del av framgår att det finns en

målsättning på skolenheten som handlar om att stärka lärmiljön för att möta alla elever utifrån sina behov. Emellertid säger såväl representanter för elevhälsan som rektorn att lärarna uppfattar målsättningen på olika sätt och att den saknar förankring bland personalen. Enligt rektorn behöver den bearbetas av all personal. Därtill säger rektorn att om en målsättning ska kunna förankras och följas upp på ett bra sätt behöver personalen bli mer delaktiga i hur den ska realiseras. Även representanter för elevhälsan säger att det saknas en målsättning som konkretiseras i undervisningen. De ger som exempel att betydelsen av de tre perspektiven, pedagogisk, social och fysisk tillgänglighet i lärmiljön, inte är förankrad bland lärarna. Enligt elevhälsan beaktas tillgänglighetsperspektiv enbart vid beslut kring enskilda elever. Tillgänglighetsperspektivet beaktas inte vid beslut om exempelvis schemaläggning eller beslut om att utveckla undervisningen så att den motverkar att svårigheter uppstår för elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter.

Granskningen visar att det saknas ett systematiskt arbete för att identifiera och undanröja hinder för tillgänglighet i utbildningen med fokus på neuropsykiatriska svårigheter. Rektorn uppger i intervju att det inte bedrivs ett systematiskt tillgänglighetsarbete på skolenheten. Visserligen identifieras hinder för enskilda elever och åtgärder vidtas kring dessa men det finns, enligt rektorn, brister i det generella arbetet när det gäller att undanröja hinder och göra undervisningen tillgänglig. Rektorn säger att det finns lärare som inte utvecklar sin undervisning och anpassar den för alla elever. Till exempel konstaterar rektorn att det finns lärare som föredrar att elever tas om hand någon annanstans än i ordinarie undervisning, om eleven inte kan följa lärarens planerade undervisning. Lärare uppger i intervju att de inte ser några behov av handledning av speciallärare och att det som behövs är enskilt stöd till elever eller att eleverna får ytterligare genomgångar i mindre grupp. Lärarnas arbete med att tillgängliggöra undervisningen för alla elever är inte en del av det systematiska kvalitetsarbetet och behöver följas upp, tillägger rektorn. Lärarna uttrycker att det saknas ett arbete med att identifiera hinder i utbildningen för elever med neuropsykiatriska svårigheter. Enligt lärarna initierar inte rektorn samtal om neuropsykiatriska svårigheter specifikt. Vidare uppger representanter för elevhälsan att rektorn inte har förankrat begreppet lärmiljö hos lärarna och rektorn uppmärksammar inte lärarna om vikten av pedagogisk, social och fysisk tillgänglighet i undervisningen. Enligt elevhälsan finns en samstämmig uppfattning på skolenheten om att personalen behöver utveckla samtalen om elever som är i svårigheter i skolan. Elevhälsan uppger vidare att lärarna ser olika på sina förutsättningar för att undanröja hinder för tillgängligheten och det blir därmed olikvärdigt. Det finns, enligt elevhälsan, lärare som är flexibla och hittar lösningar för eleverna och det finns lärare som inte gör det. Det framkommer vidare i intervju med lärarna att mentorer genomför kartläggningar av elevers behov, men att arbetet, enligt lärarna, är alltför omständligt vilket riskerar att leda till att elever inte ges det stöd de behöver tillräckligt skyndsamt. Lärarna säger att de gör en avstämning med elevhälsan om elevens situation och därefter initieras och genomförs en kartläggning som bland annat innebär att mentorn behöver inhämta information från elevens olika lärare. Lärarna säger att detta är arbetskrävande och tungrott. Lärare uppger, vilket också

bekräftas av rektorn och elevhälsan, att det finns lärare som tvekar att i möten med elevhälsan uppmärksamma behovet av en kartläggning av elevens behov. Detta för att de vet att de som mentorer kommer få ansvaret för kartläggningen av elevens behov. Ett exempel på att hinder identifierats men inte i tillräcklig utsträckning undanröjts är förändringar i elevernas schema. Elevhälsan konstaterar att skolenhetens körprofil innebär att konserter kan bryta elevernas schema, vilket kan få konsekvenser för elever med neuropsykiatriska svårigheter om eleverna har svårt vid förändringar. I den digitala lärplattformen informeras om schemaförändringar men det varierar i vilken utsträckning eleverna kan ta del av informationen. Elevhälsan uppger att det finns elever med neuropsykiatriska svårigheter som blir väldigt stressade av att gå in i den digitala miljön och undviker det då den digitala miljön inte har tillgängliggjorts för eleverna på ett bra sätt.

Granskningen visar vidare att ansvarsfördelningen och roller i arbetet med att skapa en tillgänglig utbildning inte är tydliggjorda på skolenheten. I samtliga intervjuer framgår att eleverna har mentorer som bland annat ansvarar för att alla lärare har kännedom om elevernas behov av anpassningar i undervisningen. Rektorn tillägger dock att det varierar hur mycket tid mentorerna har tillsammans med sina elever och att det inte är tydligt för alla mentorer vad deras ansvar är. Det finns dessutom, enligt rektorn, en tradition på skolenheten som innebär att lärarna arbetar väldigt självständigt och gör som de tycker passar bäst i klassrummet, vilket kan innebära att de nödvändiga anpassningar som eleven behöver i undervisningen inte ges. Rektorn lyfter fram att som en följd av lärarnas solitära arbete på skolan har mentorerna i praktiken ingen möjlighet att veta om anpassningar genomförs i undervisningen. Därtill finns, enligt rektorn, mentorer som inte tydliggör elevers svårigheter i kollegiet. Även representanter för elevhälsan säger att ansvarsfördelningen är otydlig och ger som exempel att eleverna på skolenheten ofta döljer sina svårigheter och de uttrycker därför inte alltid vad som är svårt i skolsituationen. Om inte mentorn ser till att identifiera hindren, kan det leda till att behov inte tillgodoses, säger elevhälsan. Lärarna uppger att även om mentorerna vänder sig till speciallärarna för att de ska ge eleverna stöd kvarstår ansvaret hos mentorerna. Lärarna uttrycker vidare att det på skolenheten saknas specialpedagogisk kompetens som tar ansvar för att ge elever med neuropsykiatriska svårigheter stöd "en till en" eller undervisning i en mindre grupp. I intervju med elevhälsan framkommer emellertid att speciallärarna vill arbeta med handledning och stöd till lärarna för att utveckla undervisningen så att den omfattar en bredare undervisningsrepertoar och når så många elever som möjligt. Representanter för elevhälsan säger att det finns förväntningar på varandras roller som inte infrias, vilket inte gynnar samverkan och utveckling.

Granskningen visar vidare att rektorn visserligen skapar vissa förutsättningar för personalen att införliva nyvunna kunskaper i undervisningen och att bedriva ett kollegialt utvecklingsarbete, men det saknas ett fokus på att utveckla kunskaper kring neuropsykiatriska svårigheter. Av den dokumentation Skolinspektionen tagit del av och genom intervjuer framgår att det finns forum där personalen bedriver

ett visst utvecklingsarbete. Rektorn ger som exempel att det finns en grupp som arbetar med att utveckla tillgängligheten när det gäller läromedel och den digitala lärplattformen. Elevhälsan uppger att speciallärarna inte är en del av utvecklingsgruppernas arbeten och att det ser olika ut i vilken utsträckning lärarna deltar aktivt i utvecklingsarbetet. Därtill säger rektorn, som tidigare nämnts, att det finns en tradition på skolenheten att lärarna inte arbetar tillsammans. Rektorn tillägger dock att ett förändringsarbete är påbörjat där lärarnas arbete utvecklas till att bli mer kollektivt. Även om det, enligt lärarna, finns en ambition hos rektorn att lärarna ska utveckla variationen och strukturen i undervisningen så är det inte uttalat med utgångspunkt från behov som finns hos elever med neuropsykiatriska svårigheter. Enligt lärarna initierar inte rektorn kollegiala samtal om neuropsykiatriska svårigheter.

Kompetensutveckling

Granskningen visar att rektorn i låg utsträckning ser till att personalen, utifrån en behovsanalys, ges kunskap om vilka pedagogiska konsekvenser neuropsykiatriska svårigheter kan få i lärmiljön. Personalen ges inte heller i tillräcklig omfattning kunskap om hur sådana svårigheter kan komma till uttryck hos flickor respektive hos pojkar. Det framkommer i intervju med rektorn och lärarna att rektorn inte tar reda på om lärarna har tillräckliga kunskaper om neuropsykiatriska svårigheter. Vidare saknas ett fokus på neuropsykiatriska svårigheter i den kompetensutveckling som ges vid skolenheten. Inte heller elevhälsans synpunkter kring behov av kompetensutveckling efterfrågas, uppger representanter för elevhälsan. Av intervju med elevhälsan framgår att det ser olika ut i vilken grad lärarna är medvetna om hur neuropsykiatriska svårigheter kan ta sig uttryck hos flickor respektive pojkar, och vilka pedagogiska konsekvenser dessa kan få. Representanter för elevhälsan säger att personalen har viss kunskap om vad neuropsykiatriska svårigheter är, men begränsade kunskaper om hur svårigheterna kan yttra sig på olika sätt i undervisningen kopplat till kön. De uppger vidare att det händer att lärarna inte alltid ser behovet av att kartlägga flickors svårigheter för att lärarna saknar kunskap om hur flickornas behov kommer till uttryck. Enligt elevhälsan finns det lärare som inte ser flickornas reella behov eftersom eleverna under skoldagen uppfattas som ambitiösa och att de hanterar sin skolsituation på ett bra sätt. Dessa flickor kan ändå ha svårigheter som kan visa sig på annat sätt, exempelvis genom att de är totalt utmattade när de kommer hem efter en hel skoldag. Elevhälsan säger vidare att det finns en risk att de på skolenheten inte uppmärksammar flickornas behov på grund av okunskap, vilket leder till att flickornas neuropsykiatriska svårigheter identifieras sent eller inte alls.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver förankra en tydlig målsättning om en tillgänglig utbildning och med den som utgångspunkt leda ett systematiskt arbete för att identifiera och undanröja hinder för en tillgänglig utbildning med fokus på neuropsykiatriska svårigheter.

Skolinspektionen granskning visar att rektorn inte har förankrat en tydlig målsättning om en tillgänglig utbildning för alla elever. Rektorn har inte sett till att ett systematiskt arbete bedrivs för att identifiera och undanröja hinder för tillgänglighet i utbildningen med fokus på neuropsykiatriska svårigheter. Roll- och ansvarsfördelningen i arbetet med att tillgängliggöra utbildningen är inte tydlig. Härtill ser rektorn i begränsad omfattning till att det finns förutsättningar för personalen att genom ett kollegialt lärande införliva nyvunna kunskaper om neuropsykiatriska svårigheter i undervisningen så att den blir tillgänglig för eleverna. Detta sammantaget kan leda till att elever med neuropsykiatriska svårigheter inte får sina behov tillgodosedda och därmed inte får en utbildning som är tillgänglig för dem.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn stärker systematiken i skolans arbete med att identifiera de hinder som kan uppstå i mötet med lärmiljön för elever med neuropsykiatriska svårigheter utifrån en tydlig målsättning som rektorn har förankrat hos personalen. I möten på skolenheten kan personalen diskutera och identifiera behov på organisations-, grupp- och individnivå för att skapa en tillgänglig utbildning som motverkar de konsekvenser som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter. Med detta som utgångspunkt kan rektorn fastställa behov och besluta om insatser på olika nivåer. Rektorn behöver även i samverkan med personalen systematiskt följa upp ansvarsfördelningen i tillgänglighetsarbetet så att det blir tydligt för mentor, lärare och elevhälsa vad de förväntas ta ansvar för. För att ansvarsfördelningen ska fungera kan rektorn även se över och förbättra de strukturer som finns för samverkan och kollegialt lärande, både mellan lärare och mellan lärare och elevhälsa. Rektorn kan även behöva tydliggöra formerna för det kollegiala lärandet så att nyvunna kunskaper kan ge avtryck i undervisningen och därmed förbättra tillgängligheten. I detta arbete behöver rektorn se till att lärarna kan få stöd av personal med specialpedagogiskt kompetens, förslagsvis genom handledning utifrån lektionsobservationer och möjlighet till mer konkret stöd för hur undervisningen kan tillgängliggöras för elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter.

- Rektor behöver, utifrån en behovsanalys, se till att all personal ges kunskap om neuropsykiatriska svårigheter och vilka pedagogiska konsekvenser dessa kan få i lärmiljön, vilket innefattar kunskap om hur svårigheterna kan ta sig uttryck i lärmiljön för flickor respektive för pojkar.

Skolinspektionen granskning visar att rektorn inte har sett till att all personal, utifrån en behovsanalys, ges kunskap om neuropsykiatriska svårigheter och de pedagogiska konsekvenser dessa kan få i lärmiljön. Rektorn har inte heller sett till att personalen ges kunskap om hur sådana svårigheter kan yttra sig för flickor respektive för pojkar vilket är grundläggande för att flickor och pojkar ska ges lika möjligheter till en tillgänglig utbildning.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn i dialog med personalen tar reda på vilka behov av kompetensutvecklingsinsatser som finns för att öka personalens kunskap om neuropsykiatriska svårigheter och de pedagogiska konsekvenser dessa kan få i lärmiljön. I arbetet med att få insikt i personalens behov kan rektorn med fördel ta stöd av specialpedagogisk kompetens för att synliggöra utmaningar i undervisningen och vilka kunskapsluckor som behöver fyllas. Rektorn behöver därefter se till att insatser genomförs utifrån en behovsanalys. Till exempel kan rektorn se till att det finns en kompetensutvecklingsplan som innehåller specifika områden som behöver förbättras, utbildningsresurser och aktiviteter som kan hjälpa personalen att utveckla sin kompetens med fokus på neuropsykiatriska svårigheter. För att lyckas med att erbjuda eleverna en hög grad av tillgänglighet är det av central betydelse att rektorn och övrig personal har kunskap och förståelse för vad neuropsykiatriska svårigheter innebär i undervisningen. Rektorn kan behöva öka personalens motivation att öka sin kompetens genom att till exempel tydligt kommunicera vikten av att förstå och möta behoven hos elever med neuropsykiatriska svårigheter. Genom att erbjuda relevant och meningsfull kompetensutveckling som anknyter till personalens undervisningsmetoder kan rektorn öka motivation och delaktighet. I detta arbete kan rektorn med fördel använda sig av de mötesstrukturer som skolan har för att i ett kollegialt lärande implementera den nyvunna kunskapen i undervisningen.

I vilken utsträckning präglas undervisningen av tillgänglighet, så att de konsekvenser som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter motverkas?

Inom detta område granskas hur lärarna, tillsammans med specialpedagogisk personal, arbetar för att göra undervisningen pedagogiskt tillgänglig med särskilt fokus på neuropsykiatriska svårigheter. Granskningen omfattar vidare om lärarna arbetar med att skapa en motiverande och engagerande undervisning utifrån olika elevers behov.

Granskningen omfattar också om lärarna arbetar för en socialt tillgänglig undervisning genom att främja delaktighet, samspel och gemenskap. Detta innefattar om lärarna genomför undervisningen på ett sätt som underlättar sociala situationer utifrån kunskap om neuropsykiatriska svårigheter. Vidare om personalen

ser till att olikheter framhålls som något positivt där eventuella negativa attityder kopplade till neuropsykiatriska svårigheter synliggörs och problematiseras.

Granskningen omfattar också om lärarna arbetar för en fysiskt tillgänglig undervisning utifrån kunskap om neuropsykiatriska svårigheter, det vill säga att aspekter som ljus, ljud, luft, visuell miljö och framkomlighet är omhändertagna och ordnade för att ge stöd till elevernas lärande.

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningens präglas i låg utsträckning av tillgänglighet, så att de konsekvenser som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter motverkas.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att lärare i begränsad omfattning utgår från kunskaper om de behov som elever med neuropsykiatriska svårigheter har när de utformar undervisningen. Lärarna har vissa förutsättningar att samverka med specialpedagogisk personal för att göra undervisningen tillgänglig för alla elever, men samarbetet behöver utvecklas. Undervisningen har inte alltid heller en tydlig struktur och variation, vilket kan vara gynnsamt för elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter. Dessutom ges eleverna inte alltid reella möjligheter att visa sina kunskaper. Även om lärarna delvis arbetar för att främja delaktighet och samspel i undervisningen för att främja en socialt tillgänglig lärmiljö saknas strategier för att hantera negativa attityder kopplade till neuropsykiatriska svårigheter. Därtill visar granskningen att lärare i begränsad utsträckning tar hänsyn till fysiska aspekter i lärmiljön vid planering och genomförande av undervisningen, utifrån kunskap om neuropsykiatriska svårigheter. Det finns även delar som ligger utanför lärarnas befogenheter som kan behöva åtgärdas för en fysisk tillgänglig lärmiljö.

Pedagogisk tillgänglighet

Granskningen visar att lärarna i begränsad utsträckning arbetar för att göra undervisningen pedagogiskt tillgänglig för elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter. I intervju med lärarna, elevhälsan och rektorn framkommer att det finns rutiner för att personalen ska kunna ta del av uppgifter avseende elevernas olika behov när de tar emot nya elever och vid stadiabyte. Emellertid framkommer att lärarna ändå inte alltid känner till eller tar reda på vilka elevernas behov är eller ger anpassningar och stöd. Lärarna uppger att de inte alltid vet vilka elever som behöver stöd. Det kan också vara svårt, enligt lärarna, att förstå vad elevernas svårigheter beror på. Därtill säger representanter för elevhälsan att elever som når godkända betyg och som har behov av anpassningar, inte alltid ges det stöd de behöver. Enligt elevhälsan uppmärksammas inte elever med neuropsykiatriska svårigheter, däribland en hög andel flickor, i tillräcklig utsträckning. Eftersom flickor med neuropsykiatriska svårigheter inte i samma omfattning som pojkar uppvisar svårigheter blir de lätt oupptäckta, enligt elevhälsan. Även eleverna ger uttryck för i in-

tervju att det är personberoende om lärarna känner till eller tar hänsyn till elevernas behov i undervisningen. Enligt eleverna ger vissa lärare dem anpassningar men andra gör inte det. Likaså finns det lärare som känner till deras behov, säger eleverna, men som glömmer att ta hänsyn till dessa i undervisningen. Lärarna säger att de behöver genomföra fler enskilda samtal med elever för att fånga elevernas synpunkter på sin skolsituation, men saknar förutsättningar som tid och resurser, för att kunna genomföra dessa. Representanter för elevhälsan uppger att elevens perspektiv inte alltid finns med i lärarnas kartläggningar av elevers behov. Vidare säger lärarna att även om de samtalar om elevers behov så ser det olika ut i vilken utsträckning var och en av lärarna tar till sig informationen och låter behoven påverka undervisningen. Enligt lärarna finns elevernas behov av anpassningar tillgängliga på den digitala lärplattformen, men alla lärare tar inte del av informationen.

Även om det på skolenheten finns specialpedagogisk personal och strukturer för samverkan med lärarna framgår i intervjuer att det saknas ett reellt samarbete för att göra undervisningen tillgänglig för alla elever. Lärarna och representanter för elevhälsan uppger att möten genomförs kontinuerligt då elevhälsan träffar lärarna för att till exempel följa upp elevernas skolsituation. Emellertid framgår av samtliga intervjuer att samarbetet behöver utvecklas. Lärarna uttrycker att den specialpedagogiska personalen befinner sig långt borta från det som sker i klassrummen och att de saknar förståelse för lärarnas behov av stöd i undervisningen. Lärarna säger som tidigare nämnts, att elever behöver enskild undervisning eller undervisning i liten grupp av specialpedagogisk kompetens och att detta inte ges i tillräcklig utsträckning. Eleverna ges enbart stöd av specialpedagogisk personal, enligt lärarna, när elever riskerar att få betyget F, och att det i realiteten innebär att lärarna måste sänka betyget för att eleven ska få stöd. Rektorn och representanter för elevhälsan uttrycker att arbetssätt som handlar om att stödja lärarna hur de kan utveckla undervisningen för att den ska bli mer tillgänglig för eleverna, saknar förankring hos lärarna. Rektorn säger vidare att samarbetet mellan elevhälsan och lärarna behöver utvecklas och utgå från elevernas situation i klassrummet.

I granskningen framkommer att alla lärare inte ser till att undervisningen är tydlig, strukturerad och varierad utifrån elevernas behov. Därtill ges eleverna inte alltid reella möjligheter att visa sina kunskaper. Av den dokumentation Skolinspektionen tagit del av framkommer att det finns en lektionsstruktur som lärarna ska följa. Vid samtliga intervjuer uttrycks emellertid att lektionsstrukturen inte är bearbetad och förankrad hos personalen eller relevant i alla ämnen, och efterlevs därför inte. Representanter för elevhälsan uppger att vissa lärare har en tydlig struktur i sin undervisning. Några lärare säger att det är viktigt att känna till vilka elever som de behöver ge stödjande instruktioner till och ha extra material i klassrummet tillgängligt för. Representanter för elevhälsan säger också att det finns lärare som inte har en strukturerad undervisning och som ifrågasätter betydelsen av struktur i undervisningen. Lärare ger uttryck för att elever behöver lära sig att klara sig utan stöd. Till exempel uppger vissa lärare att de anser att elever som är tonåringar ska kunna

ta med sig material till lektionen. Lärarna uppger vidare att i den digitala lärplattformen finns material samlat och dess chattfunktion används för kommunikation. Det framkommer emellertid i intervju med elever och lärare att det kan vara svårt för eleverna att orientera sig i lärplattformen. Eleverna säger till exempel att det saknas struktur och det är svårt att veta var och hur arbetsuppgifterna ska lämnas in, vilket också bekräftas i intervju med lärarna. Vidare framgår att mentorstiden bland annat syftar till att tydliggöra veckans läxor och prov, men eleverna säger att informationen inte med säkerhet stämmer och att situationer uppstår då elever missar information om läxor. Vidare ställs det krav på att eleverna ska göra anteckningar vid lärarens genomgångar. Eleverna uppger att det är svårt att hinna med att anteckna all information och att alla lärare inte kontrollerar om eleverna klarar det. Eleverna berättar vidare att det är särskilt svårt för dem att behålla koncentration på arbetsuppgifter när samma arbetsmoment pågår under en längre tid. Lärarna säger att i vissa ämnen behöver de ha muntliga genomgångar som omfattar ett innehåll som tar mycket tid i anspråk och där eleverna förväntas följa undervisningen. Representanter för elevhälsan beskriver att lärarna i regel gör en planering för hela gruppen och sedan görs anpassningar till vissa elever, istället för att ta hänsyn till samtliga elevers behov redan i planeringen av undervisningen. Därtill framkommer i intervju med elever att även om det finns tillgång till lärverktyg och program som syftar till att stödja elevernas lärande, så är programmen inte hanterbara för alla elever.

Av intervjuer framgår vidare att det finns elever som behöver få visa sina kunskaper på flera sätt än genom skriftliga prov, men det ser olika ut i vilken utsträckning eleverna får göra det. Någon elev säger att hen i flera ämnen får visa sina kunskaper på andra sätt än genom skriftliga prov och någon annan elev säger att även om det är bestämt att eleven ska visa sina kunskaper muntligt så ges inga sådana möjligheter. Även lärare uppger att de inte erbjuder muntliga prov då lärarna saknar förutsättningar för det. Representanter för elevhälsan och rektorn beskriver också att det ser olika ut i vilken utsträckning eleverna får visa sina kunskaper på flera sätt än genom skriftliga prov. Rektorn säger att det finns elever som skulle kunna nå längre om möjligheten gavs i högre utsträckning, men lärarnas behov av prov och skriftliga redovisningar utgör hinder för detta.

Social tillgänglighet

Granskningen visar att lärarna till viss del arbetar för att främja delaktighet och samspel i undervisningen men de saknar strategier för att hantera negativa attityder kopplade till neuropsykiatriska svårigheter. Representanter för elevhälsan uppger att skolans körprofil bidrar till att eleverna samspelar med andra och är delaktiga i olika aktiviteter. Av intervjuer framgår också att lärarna tar ansvar för elevernas placering i klassrummet och vilka elever som ska arbeta tillsammans. Någon lärare uppger att hen ofta väljer ämnesintegrerade arbetsätt och grupparbeten så att alla elever ges möjlighet att vara delaktiga. Till exempel skapar grupparbeten

med inslag av både teori och praktik, såsom sång och dans, förutsättningar för elever med neuropsykiatriska svårigheter att delta. Granskningen visar vidare att även om lärarna beskriver att det finns en hög acceptans för olikheter på skolenheten och att de flesta lärare ser olikheter som en tillgång i undervisningen så säger elevhälsan att det finns lärare som beskriver att de inte använder elevers olikheter som en tillgång i undervisningen. Vidare framkommer vid elevintervjuer att de kan mötas av negativa attityder och känna sig utsatta och att lärarna inte hanterar det. Det framgår också att elever upplever ensamhet under skoldagen. Även elevhälsan uppger att det finns elever med neuropsykiatriska svårigheter som möts av negativa attityder. Därtill lyfter representant för elevhälsan fram att många elever väljer att säga att den sociala situationen fungerar för att skydda sig, fast att de egentligen, enligt elevhälsan, känner sig ensamma.

Fysisk tillgänglighet

Granskningen visar att det vid planering och genomförande av undervisning tas begränsad hänsyn till fysiska aspekter av lärmiljön utifrån kunskaper om neuropsykiatriska svårigheter. Det framkommer i intervjuer och vid Skolinspektionens lektionsobservationer att lokalernas utformning, placering och tillgång till grupprum samt antalet elever i klasserna begränsar möjligheten till en fysiskt tillgänglig lärmiljö för elever med neuropsykiatriska svårigheter. Enligt lärarna utgör förflyttningar mellan klassrummen ett hinder för eleverna. Eleverna har undervisning i olika klassrum och klassrummen är placerade i olika delar av skolenheten. Det finns elever som enligt lärarna har en svårighet att ta med sig rätt material till lektionen och därmed ibland behöver hämta det när lektionen börjat, vilket kan leda till att eleverna missar inledningen och viktig information då läraren introducerar lektionen. Därtill saknas möjlighet att skärma av i klassrummet för elever som kan behöva avskildhet för att bibehålla koncentrationen på uppgifter. Även representanter för elevhälsan säger att elever saknar tillgång till miljöer där de kan dra sig undan på raster eller arbeta ostört. Grupprummen är bokade för ordinarie undervisning och eleverna hänvisas till korridorer eller matsal när de behöver arbeta ostört. När många elever vistas i korridorerna uppstår dock störande ljud, säger elevhälsan. Även rektorn beskriver att viss undervisning ger upphov till ljud och andra intryck som kan orsaka svårigheter för elever.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver, i samverkan med elevhälsan, utveckla undervisningen så att den blir pedagogiskt tillgänglig för elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter.

Skolinspektionens granskning visar att elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter inte alltid ges en undervisning som är anpassad efter deras behov. Vidare ser alla lärare inte till att undervisningen är tillräckligt tydlig och strukturerad och att eleverna ges reella möjligheter att visa sina kunskaper. Detta sammantaget innebär att alla elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter inte alltid ges en undervisning som är tillgänglig för dem.

Skolinspektionen rekommenderar att lärare i samverkan med elevhälsan utvecklar undervisningen i syfte att främja en pedagogiskt tillgänglig lärmiljö utifrån ett fokus på neuropsykiatriska svårigheter. Rektorn och personal med specialpedagogisk kompetens kan till exempel genomföra lektionsobservationer i syfte att identifiera goda exempel på arbetssätt och arbetsformer som främjar den pedagogiska lärmiljön och vad som behöver utvecklas. Iakttagelserna kan därefter utgöra en grund för ett kollegialt samtal och lärande på skolenheten. Elevhälsan kan med fördel leda samtal med lärarna kring relevanta förutsättningar för en pedagogiskt tillgänglig undervisning. Till exempel kan tydliggörande pedagogik, stödstrukturer och att få visa sina kunskaper på olika sätt utifrån individuella behov vara viktiga områden att fokusera på i samtalen. Skolan kan med fördel använda sig av Specialpedagogiska skolmyndighetens (SPSM) stödmaterial för arbete kring neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Då lärarnas och elevhälsans förväntningar på varandras uppdrag och yrkesroller ser olika ut är det avgörande att rektorn leder arbetet med att utveckla samverkan mellan yrkesrollerna. För att lärarnas undervisning ska utgå från kunskap om neuropsykiatriska svårigheter och att en tillgänglig undervisning skapas utifrån den kunskapen är det nödvändigt att lärarna tar och får stöd av specialpedagogisk personal. Därför är det av stor vikt att rektorn tydliggör och ger stöd för elevhälsans uppdrag i verksamheten.

- Lärarna behöver, i samverkan med elevhälsan, stärka den sociala lärmiljön för elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter så att undervisningen främjar delaktighet och gemenskap.

Skolinspektionens granskning visar att arbetet med att göra undervisningen socialt tillgänglig för elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter inte är tillräckligt. Det händer att lärarna använder vissa strategier för att skapa samspel och delaktighet i undervisningen, men lärarna saknar tillräckliga tillvägagångssätt att hantera negativa attityder kopplade till neuropsykiatriska svårigheter.

Skolinspektionen rekommenderar att lärarna, i samverkan med elevhälsan, utvecklar arbetet så att undervisningen blir socialt tillgänglig för alla elever. Lärarna behöver planera och genomföra undervisningen på ett sätt som skapar och underlättar sociala situationer och arbeta aktivt för en lärmiljö där olikheter framhålls som något positivt. Genom regelbundna samtal med elever med neuropsykiatriska svårigheter ges möjlighet att ta del av elevernas upplevelse av delaktighet och förstå ele-

vernas skolsituation i sitt sammanhang, i lärmiljön och i olika aktiviteter, samt undanröja hinder för social tillgänglighet. Likaså kan ett kollegialt lärande kring områden som neuropsykiatriska svårigheter och utanförskap utveckla arbetet som handlar om att förebygga och motverka utsatthet och kränkningar på skolenheten.

- Lärarna behöver, i samverkan med elevhälsan och rektorn, i högre utsträckning beakta fysiska tillgänglighetsaspekter vid planering och utformning av undervisningen utifrån ett fokus på neuropsykiatriska svårigheter.

Skolinspektionens granskning visar att den fysiska lärmiljön inte är tillräckligt tillgänglig för elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter. Lärarna tar i liten utsträckning hänsyn till fysiska aspekter när de planerar och genomför undervisningen. Exempelvis utgör avsaknaden av platser för avskildhet och studiero hinder som inte har undanröjts. Granskningen visar också att elever ofta behöver förflytta sig mellan lektioner, ha förmåga att hitta till rätt sal och ha med rätt material vilket kan vara särskilt problematiskt för elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter.

Skolinspektionen rekommenderar att lärarna under ledning av rektorn och i samverkan med elevhälsan tar ett samlat grepp och ser över den fysiska lärmiljön för att säkerställa att den stödjer elevernas lärande. Även om skolbyggnaden har begränsningar utifrån dess utformning så behöver rektorn se till att den fysiska lärmiljön i och utanför klassrummen ses över. Arbetet behöver fokusera på att identifiera vilka fysiska hinder som lärmiljön kan ge upphov till för elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter och därefter vidta åtgärder för att undanröja dessa hinder. Förslagsvis kan personalen utgå ifrån olika undervisningssituationer för att identifiera vilka hinder som den fysiska lärmiljön kan ge upphov till i samband med exempelvis genomgångar, självständigt arbete och lärande i interaktion med andra. Vidare kan de se över hur de kan underlätta för eleverna när de byter undervisningslokaler. Utifrån en sådan kartläggning, där eleverna med fördel är involverade i syfte att fånga deras synpunkter, kan personalen gemensamt komma fram till vilka övergripande förändringar som behövs och kan genomföras i den fysiska lärmiljön samt vilka anpassningar som kan göras av lärare vid planering och genomförande av undervisningen.

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av Kristina Svensson.

Camilla Adler har varit föredragande i ärendet.

I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även utredare Anna Wide och utredare Susanne Vinell deltagit.

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter

Denna granskning genomförs i 30 skolor runt om i landet, i urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Adolf Fredriks musikklasser i Stockholms kommun ingår i denna granskning. Enligt uppgifter från rektor går 575 elever i årskurs 7-9.

Skolinspektionen granskade Adolf Fredriks musikklasser den 23 och 24 maj 2023. Granskningen genomfördes av undervisningsråd Anna Wide och utredarna Susanne Vinell och Camilla Adler.

Bilaga 2: Underlag för bedömning tematisk kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Elevintervjuer
- En gruppintervju med lärare
- En gruppintervju med elevhälsan
- En intervju med rektor
- Skriftlig information som har begärts in från rektorn
- Lektionsobservationer och observationer i lärmiljön

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från granskningen för faktakontroll.

Mer information om den tematiska kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: [Skolors arbete för en inkluderande utbildning - fokus på tillgänglighet i lärmiljön kopplat till neuropsykiatriska svårigheter \(skolinspektionen.se\)](https://www.skolinspektionen.se/om-skolinspektionen/arbetsomraden/tematiska-kvalitetsgranskningar)

Bilaga 3: Författningsstöd

Utgångspunkter

Utbildningen inom skolväsendet syftar enligt **skollagen** (2010:800) till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen (1 kap. 4 § skollagen).

Enligt **förarbetena** bör Sveriges internationella förpliktelser när det gäller de mänskliga rättigheterna vara vägledande för och genomsyra hela skolväsendet (prop. 2009/10:165 s 221). Sådana förpliktelser finns bl.a. i **Förenta Nationernas konvention om barnets rättigheter** (barnkonventionen), som gjorts till svensk lag genom lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter. Enligt barnkonventionen har alla barn rätt till utbildning (artikel 28). Rättigheterna enligt barnkonventionen ska tillförsäkras varje barn, utan åtskillnad av något slag och oavsett exempelvis barnets kön eller funktionsnedsättning (artikel 2).

Sverige har även ratificerat **Förenta Nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning** (SÖ 2008:26). Enligt konventionen ska konventionsstaterna säkerställa bl.a. att personer med funktionsnedsättning, på lika villkor som andra, får tillgång till en inkluderande och kostnadsfri grundutbildning av kvalitet. Skälig anpassning ska erbjudas utifrån personliga behov och personer med funktionsnedsättning ska ges nödvändigt stöd inom det allmänna utbildningssystemet. Ändamålsenliga individanpassade stödåtgärder ska erbjudas i miljöer som erbjuder största möjliga kunskapsrelaterade och sociala utveckling som är förenlig med målet fullständig inkludering (artikel 24). I **den allmänna kommentaren** till artikel 24 anges bl.a. att inkluderande utbildning är en grundläggande mänsklig rättighet för alla elever. Inkluderande utbildning är resultatet av en pågående process där aktörerna åtagit sig att arbeta proaktivt med att undanröja hinder som motverkar rätten till utbildning. Inkluderande utbildning förutsätter vidare förändringar i kultur, politik och praktik som tillgodoser möjligheten för ordinarie skolor att på ett effektivt sätt inkludera alla studerande (Allmän kommentar nr 4 om rätten till inkluderande utbildning, punkt 10).

Bestämmelser som har till ändamål att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter inom utbildningsområdet oavsett bland annat funktionsnedsättning finns i **diskrimineringslagen** (1 kap. 8 § andra stycket skollagen). Med diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) avses, utöver bl.a. direkt och indirekt diskriminering, även bristande tillgänglighet – det vill säga

att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att skäliga åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan funktionsnedsättning (1 kap. 4 § diskrimineringslagen). Den som bedriver utbildning ska också bedriva ett förebyggande och främjande arbete och verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett exempelvis kön eller funktionsnedsättning (3 kap. 1-3 och 16-17 §§ diskrimineringslagen).

Tillgänglighet i lärmiljö och undervisning

Utbildningen i grundskolan syftar till att ge eleverna kunskaper och värden och utveckla elevernas förmåga att tillägna sig dessa. Utbildningen ska utformas så att den bidrar till personlig utveckling samt förbereder eleverna för aktiva livsval och ligger till grund för fortsatt utbildning. Utbildningen ska vidare främja allsidiga kontakter och social gemenskap och ge en god grund för ett aktivt deltagande i samhällslivet (10 kap. 2 § skollagen). I bestämmelsens **förarbeten** konstateras bl.a. att elever är olika och har olika behov men alla har rätt till en likvärdig grundskoleutbildning. Skolgången ska därför anpassas efter varje elevs förutsättningar och behov. Anpassningen får dock inte göras på ett sådant sätt att den kan leda till att elevernas möjligheter att knyta allsidiga kontakter inskränks. Inte heller får elevernas grundläggande rätt att tillhöra en fast grupp, en social gemenskap, inskränkas annat än om mycket starka skäl motiverar detta (prop. 2009/10:165 s 367).

Enligt **skollagen** ska rektorn leda och samordna det pedagogiska arbetet vid skolenheten, verka för att utbildningen utvecklas och ansvara för att fördela resurser efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov (2 kap. 9-10 §§ skollagen). Rektorn ansvarar också för att ett kvalitetsarbete bedrivs vid skolenheten samt att detta genomförs under medverkan av personal och elever (4 kap. 4 § skollagen). Enligt **läroplanen** har rektorn ett särskilt ansvar för att utbildningen och undervisningen präglas av ett jämställdhetsperspektiv, att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen samt att skolpersonalen får kännedom om de internationella överenskommelser som Sverige har förbundit sig att beakta i utbildningen (Lgr 22 2.8 Rektors ansvar).

Av **skollagen** följer att de elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som gäller ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser (3 kap. 2 § skollagen). Med funktionsnedsättning avses, enligt **förarbeten**, inte bara fysiska funktionshinder som syn- och hörselnedsättningar, utan också exempelvis nedsättningar inom ramen för autismspektrat, ADHD och dyslexi. Den som har en funktionsnedsättning som medför

svårigheter att nå kunskapskraven ska inte bara ges tillräckligt stöd för att nå den lägsta godtagbara kunskapsnivån (prop. 2013/14:148 s. 55).

En elev i grundskolan ska enligt **skollagen** ges extra anpassningar om det befaras att eleven inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Särskilt stöd i grundskolan ska ges elever på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås (3 kap. 5 och 7-10 §§ skollagen). Enligt **skolförordningen** ska eleverna genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen (5 kap. 2 § skolförordningen).

I **läroplanen** förtydligas att en likvärdig utbildning inte innebär att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov och skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla (Lgr 22, 1 En likvärdig utbildning). Alla som arbetar i skolan ska uppmärksamma och stödja elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd samt samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Läraren ska bl.a. ta hänsyn till varje enskild individs behov och förutsättningar samt handleda och ge extra anpassningar eller särskilt stöd till elever som har svårigheter.

Enligt **skollagen** ska det finnas elevhälsa, som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser och som främst verkar förebyggande och hälsofrämjande samt stödjer elevernas utveckling mot utbildningens mål (2 kap. 25 § skollagen). Enligt **läroplanen** har rektorn ett särskilt ansvar bl.a. för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver (Lgr 22 2.8 Rektors ansvar).

Enligt **skollagen** ska det för utbildningen finnas de lokaler och den utrustning som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas (2 kap. 35 § skollagen). Alla elever ska vidare tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero (5 kap. 3 § skollagen).

Bilaga 4: Mall för huvudmannens redovisning

En viktig del i Skolinspektionens arbete är att ta del av elevernas synpunkter om sin skolsituation i våra utredningar. Vi skulle därför vilja veta om ni återkopplat vårt beslut till eleverna och i så fall på vilket sätt?

Utvecklingsområde: Rektorn behöver förankra en tydlig målsättning om en tillgänglig utbildning och med den som utgångspunkt leda ett systematiskt arbete för att identifiera och undanröja hinder för en tillgänglig utbildning med fokus på neuropsykiatriska svårigheter.

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:

Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:

Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

Utvecklingsområde: Rektorn behöver, utifrån en behovsanalys, se till att all personal ges kunskap om neuropsykiatriska svårigheter och vilka pedagogiska konsekvenser dessa kan få i lärmiljön, vilket innefattar kunskap om hur svårigheterna kan ta sig uttryck i lärmiljön för flickor respektive för pojkar.

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:

Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
Utvecklingsområde: Lärarna behöver, i samverkan med elevhälsan, utveckla undervisningen så att den blir pedagogiskt tillgänglig för elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:
Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

Utvecklingsområde: Lärarna behöver, i samverkan med elevhälsan, stärka den sociala lärmiljön för elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter så att undervisningen främjar delaktighet och gemenskap.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:
Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

Utvecklingsområde: Lärarna behöver, i samverkan med elevhälsan och rektorn, i högre utsträckning beakta fysiska tillgänglighetsaspekter vid planering och utformning av undervisningen utifrån ett fokus på neuropsykiatriska svårigheter.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:
Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras: